Tweede Jaargang. N° 12. 30 cent. per nummer Zondag 18 Maart 1928

De Mandelgalm

Katholiek-Vlaamsch-Nationaal Weekblad voor Iseghem en Omliggende

AANKONDIGINGEN
De prijs wordt bepaald in overeenkomst met het bestuur van 't blad.

Inschrijving op alle postkantoren
Een jaar 15,00 fr. 6 maand 8.00 fr.
3 maand 4,00 fr. Buitenland 25,00 fr.

Opstel en Beheer, Marktstraat, 22, Iseghem
Verantwoordelijke uitgever:
Rob. Verhaeghe, Iseghem. Postrek. 2024.66

Alle mededeelingen moeten ten laatsten den Woensdag middag voor 't verschijnen van 't blad binnengezonden zijn.

Is Vlaanderen gewonnen voor Amnestie?

Oud-Volksvertegenwoordiger Diericx antwoordt in de » Libre Belgique » : JA.

De heer V. Diericx is een oud-volksvertegenwoordiger voor het arrondissement Aalst.

Het is typisch hoe al die anti-Vlamingen hoe langer hoe meer met het voorvoegsel «oud» voor hun titels prijken: oud-volksvertegenwoordiger, oud-burgemeester, oud-bestendig-afgevaardigde, enz., enz....

Oud-ex-gewezen.....

En nu en dan voelen die heeren de dringende noodzakelijkheid de gemeenschap er even aan te herinneren dat ze nog niet begraven zijn, al zijn ze reeds lang, politiek gesproken, in ver gevorderden staat van ontbinding.

Uit die kringen komen ook de scherpe aanvallen tegen de voortschrijdende democratiseering van het openbaar leven.

Omdat de druiven te groen zijn voor deze oude voskes en dat ze met hun tamme oude pooten niet meer zoo hoog kunnen springen, laten ze zich met verachting uit over parlement, provincie- en gemeenteraad en zijn alle gelegenheden hun goed om hun nijd en afgunst uit te kwijlen

Zelfs franskiljonsche-conservatieve journalisten vinden de averechtsche demagogie van die heeren wel eens te bar en dees week hadden we het genoegen in een Brusselsch weekblad te lezen het volgende raak wederwoord:

«We weten wel dat het parlement en de parlementsleden op dit oogenblik zoowat overal een slechte pers hebben, ingezonderheid bij dezen die niet langer genade hebben gevonden bij de stemrechthebbende massa, en die door de politieke omwenteling terecht zijn gekomen bij de oude vigilantepaarden...

«Maar wie heeft het onbillijk genoemd wanneer de volksvertegenwoordigers verkozen werden door 't cijnstelsel, dat deze heeren voor vijftig jaar 2000 florijnen trokken (wat toch een huidige waarde van 60.000 fr. vertegenwoordigt) dat het parlement kostelooze pensioenen die 2000 goud-frank bedroegen stemde voor de weduwen van volksvertegenwoordigers en dat deze heeren hun leven eindigden overladen met eerbewijzen en decoraties en begraven werden met militaire parade als de hoogste dignitarissen van den Staat?

Maar laten we terugkeeren tot den zuurgeworden oud-volksvertegenwoordiger die op Vrijdag 9 Maart in de Libre Belgique zijn stem verhief tegen amnestie.

We hebben het genoegen dezen oud-volksvertegenwoordiger en brouwer-op-rustgeld persoonlijk te kennen.

Hij kreeg als gave van zijn Schepper een minzame glimlach en een stap om achter de Cecilia-fanfare te paradeeren en we moeten bekennen dat hij met deze talenten heeft gewoekerd.

Maar het verstand dat hem ontbrak heeft hij er begrijperlijkerwijze niet mee kunnen vervangen: zijn bijdrage in de Libre Belgique geeft er ons een nieuw bewijs voor.

We vermoeden zelfs, na lezing van zijn artikel, dat de ouderdom zijn al van huis uit niet zeer schitterende intellectueele kwaliteiten niet heelemaal ongerept heeft gelaten.

En inderdaad, die goeie Libre Belgique herhaalt te pas en ten onpas dat de Vlaamsche Beweging niet bestaat, dat het Vlaamsch Nationalisme nog veel minder bestaat en dat heel Vlaanderen tegen amnestie blijft gekant.

Er zijn alleen een handsvol arrivisten die veel gerucht maken...

De heer Diericx van uit zijn zetel leest die artikels en knikt, knikt en glimlacht, mompelt «en effet — da's just dadde» grijpt naar zijn pen en gaat een artikel schrijven om te betoogen dat de Libre Belgique overschot van gelijk heeft...

Maar in plaats van te schrijven dat de franskiljonsche krant het met haar beweringen bij het rechte eind heeft, wanneer ze schrijft dat iedereen in Vlaanderen tegen amnestie is, betoogt hij, natuurlijk zonder het te weten, juist het tegenovergestelde.

Leest ende savoureert het volgende proza, dat we tot ons groot spijt vertalen moeten voor onze lezers: dat houterige, achtienhonderddertigste Belgisch-Fransch is anders wel prettig om in 't origineel te worden gelezen:

«Bij de laatste wetgevende verkiezingen waren er twee van die antibelgen die de driestheid zoo ver dreven dat ze zich durfden kandidaat stellen voor de Kamer. Ik had het mij tot plicht geacht ze te bestrijden mij er overigens bij bepalend de bevolking te herinneren aan wat deze activisten gedurende de bezetting in klaarlichten dag hadden gedaan. **Je dus subir la cuisante surprise de me voir desapprouvé lors d'une réunion de l'Association catholique de l'arrondissement d'Alost.** — Met spijt en verwondering moest ik het lijden dat mijn houding afgekeurd werd op een vergadering van de katholieke associatie van het arrondissement Aalst».

«U hebt ongelijk, zoo was ongeveer de zin van wat men tegen mij inbracht, die kwestie weerom op te rakelen; U mag in 't openbaar niet zeggen dat die mannen hun vaderland verraden hebben». Ik heb mij bij deze beslissing neerglegd zooveel te meer, **dat andere gezaghebbende leiders in de woorden van wie ik vertrouwen heb, die meening deelden;** voor de rest, **«estimant que je n'étais plus à la page»** bedenkend dat ik niet meer op de hoogte was, heb ik mij uit de politiek teruggetrokken».

We zijn oud-volksvertegenwoordiger Diericx zeer dankbaar voor dit zijn pleidooi voor amnestie en ook de redactie van de Libre Belgique om dat ze dit bewijs voor de diepe wijzigingen die de openbare meening in Vlaanderen heeft ondergaan in de laatste jaren, zoo gastvrij heeft onthaald.

Als er nog iemand beweert: Niemand in Vlaanderen vraagt amnestie: Vlaanderen heeft zijn meening over het activisme niet gewijzigd, zullen we hem verzenden naar den brief van den heer Diericx in de Libre Belgique van 9 Maart ll.

Want, en dat zal iedereen wel toegeven als eenerzijds de leden van de katholieke associatie te Aalst nog zoo scherp anti-activistisch voelden en anderzijds als deze heeren in het uitspelen van de anti-activistische gevoelens der massa een troef hadden gezien om de lijst van hun politieke tegenstanders afbreuk te doen, dan hadden ze niet alleen den heer Diericx gelukgewenscht, maar hem een stevig handje geholpen.

Dat zal toch niemand betwisten.

Maar de heeren van de katholieke associatie, zijn eenigszins à la page, ze weten dat het anti-activistisch gestook geen opgeld meer doet, dat ons arrondissement in 't algemeen en hun eigen katholieke troepen in het bijzonder, hoe langer hoe meer sympathie gaan voelen voor het Vlaamsch-nationalisme en liever dan de twee activisten op onze lijst aan te vallen hebben ze hun oud-leider, oud-volksvertegenwoordiger V. Diericx aan den dijk gezet, comme n'étant plus à la page!

Zullen we den ouden heer Diericx nu nog eens onder handen nemen en hem met zijn katholieke neus in zijn machtelooze oud-mannekenshaat duwen?

Och! Il est bouché à l'émeri: heb compassie.

De brave man dateert uit den tijd toen ze op de scholen een halve uur per week Vlaamsche les kregen in het Fransch.

Dat zijn verzachtende omstandigheden.

Hij is dan brouwer geworden en ook dat zijn verzachtende omstandigheden.

Van heel de nationalistische strooming die sedert straks honderd vijftig jaar Europa en Amerika en weldra Azië en Afrika doorbruist heeft hij niks begrepen.

Heb compassie!

Hij staat nog altijd te lameeren dat wij verraders zijn van het vaderland en hij heeft nog geen tijd gehad om in te zien dat zijn vaderland niet ons vaderland is en dat we ons vaderland niet kunnen dienen zonder zijn vaderland den nek te breken.

Het is zijn recht zijn vaderland te verdedigen.

Maar het is eveneens ons recht en onze plicht voor ons vaderland te staan.

En ons vaderland is Vlaanderen.

En zijn hoofd en zijn vuisten zijn oud.

En in ons bruist de trotsche kracht van het jonge leven.

Ons vaderland zal leven.

Elke levensavond is weemoedig, maar gelukkig de man die na een leven doorgebracht in den strijd bij het naderend einde om zich heen voelt het warm gevoel van de jonge generaties: die mag gerust sterven, hij zal voort leven in de mannen van morgen.

A. D'HAESE.

Het militair accoord en ons Legerstatuut

We hebben reeds herhaaldelijk gewezen op de tegenstelling Poullet-Standaard in zake Fransch-belgisch militair accoord.

Oud-minister Poullet heeft herhaaldelijk verklaard dat er in dat militair accoord niets staat dat de zelfstandigheid van den Belgischen Staat in 't gedrang brengt.

De Vlamingen, zelf die van den Standaard, weigeren hardnekkig zich te laten overtuigen door de mooie woorden van den Poullet en verwijzen naar de uitlatingen van generaal Maglinse in 1920, van generaal Gallet in 1928.

De woorden van Maglinse in 1920.

«Ik geloof dat niemand zal aannemen, dat wij in een verbond gaan met strijdmachten die kleiner zijn dan deze die wij zouden kunnen leveren; het is te zeggen met een krachtinspanning die in verhouding kleiner is dan deze die door de andere partij geleverd wordt. Het is een kwestie van goede trouw en eerlijkheid. Ten andere, indien wij met een onvoldoende leger voor den dag moesten komen, dan zouden de Franschen het recht hebben, een hooger toezicht over ons leger te eischen...».

En hij voegde er bij: «Wij zullen waarschijnlijk een militair akkoord sluiten met de Franschen. Diensvolgens zijn wij vijanden voor de Duitschers».

De woorden van Gallet in 1928.

Uit dien aard van zaken (de bezetting in Duitschland) volgt een geestesgesteldheid waarmede dient rekening gehouden, want na er aanleiding toegegeven te hebben ware het onredelijk er niet de noodige gevolgtrekkingen op militair gebied uit te trekken. Die gemeenschappelijke bezettingspolitiek van Frankrijk en België bestaat sinds negen jaar en moet nog zeven jaren blijven duren, weshalve wij, in de oogen van Duitschland, innig verbonden zijn met Frankrijk en veel minder verschoonbaar, omdat we niet zoo machtig zijn».

De politieke leiders voelden reeds meermaals de noodzakelijkheid sussende verklaringen af te leggen nopens de politieke draagwijdt.

Doch het technisch overleg duurt voort en spreekt zeer duidelijk bij monde van den algemeenen stafoverste in de commissie.

«Welk ook de meening weze, die elk van ons over de gevechtswaarde van de legerafdeelingen, gesproten uit dit stelsel (van den zesmaandendienst) hebbe, ik ben in staat u te verzekeren dat onze vermoedelijke bondgenooten ze wisselvallig zouden oordeelen en ik mag verzekeren dat ze er zouden van afzien ten gunste van België een inspanning te doen, die verder dan de verdediging van hun eigen grens zou reiken».

Met andere woorden: uw dienst moet langer dan 6 maanden zijn, of ge krijgt onze hulp niet. Is zulks geen verplichting voorleggen?

Bij deze verklaringen teekent Dr J. Rombauts het volgende aan in De Standaard van 11 Maart l.l.

«Een Vlaamsch volksvertegenwoordiger vroeg me in de commissie «twijfelt gij, dat het parlement niet bij machte zou zijn zich een militair statuut op te bouwen, zonder zich maar eenigszins te moeten bekommeren of zich in te laten met het zoogenaamd Fransch-Belgisch militair verbond».

Hier heeft men de afleiding of de verwarring tusschen possibiliteit en werkelijkheid, tusschen politieken of buitenlandschen invloed op het Parlement en den invloed op den legerstaf.

In beginsel, is het parlement, uit politiek en juridiek standpunt, vrij van verplichtingen.

Maar uit hoofde van de technische studie welke de Fransche en de Belgische staf leveren, uit hoofde van de technische overeenkomsten worden vingerwijzingen en zedelijke verplichtingen op onzen legerstaf door de Franschen opgelegd; en in naam van die techniek zal men onze volksvertegenwoordiging trachten te beinvloeden. Zóó verklaar ik mij de verwittiging van generaal Maglinse in 1920, en van generaal Gallet in 1928, voor de volksvertegenwoordigers in de gemengde commissie. Anders hadde men beter die gezegden weggelaten.

Generaal Gallet zegde wel oprecht dat hij in niets zijn land bij zulkdanig technisch overleg zou binden, omdat die macht aan het Parlement behoort.

Maar zeer kranig en uiterst belangrijk klonk in de commissie de vraag van volksvertegenwoordiger Marck: «En indien ik U bewijs dat een maatregel voor een onmiddelliike uitvoering is getroffen geweest?»

Niemand heeft hierop rechtstreeks geantwoord, ook niet de heer du Bus de Warneffe, die zeer sierlijk alles naar de parlementsmacht verwees».

Wij teekenen daar bij aan:

Wij gelooven dat de invloeden die Frankrijk rechtstreeks en onrechtstreeks kan uitoefenen op het Belgisch parlement sterk genoeg zijn om aan de zeer Francofiele Belgische legerstaf gelegenheid en toelating te geven zijn gang te gaan.

En is in het Belgisch parlement geen meerderheid die zich wenscht te verzetten tegen een militaire eisch van het Fransche imperialisme!

De lage Landen aan Zee

Bij een rhetorisch artikel van den kleinen Hoste, commandant der Belgische pompiers.

Zouden de «Belgen» al werkelijk niet meer weten van wat hout pijlen te maken?

Zouden ze nu reeds gaan inzien hoe zwakjes hun «één- en onverdeelbaarheid» is?

Nog niet zoo lang geleden behandelden ze ons uit de hoogte, misprijzend, als «quantité négligeable» en spottend stelden ze ons vragen: «Hoe zult ge dit doen? Hoe zult ge dat doen?» en om hun mond speelde een meelijdende glimlach om onze zoogenaamde zelfoverschatting....

En nu plots beginnen ze zoo dramatisch te doen, ze bezweren ons bij al wat heilig is, ze smeeken ons bijna om toch te willen afzien van onze hemeltergende plannen.

Het is voor ons een ongewoon genoegen het artikel van den kleinen Hoste te lezen in het Laatste Nieuws van Dinsdag 13 Maart l.l.

Dit artikel is een echo op een polemiek gevoerd tusschen De Standaard eenerzijds en Herman Vos in De Schelde anderzijds, polemiek zelf uitgelokt door een correspondentie uit Brussel aan het Parijsche blad «L'Œuvre» waarin mej. Dusser gewezen had op de broosheid van den Belgischen Staat, broosheid vooral te wijten aan de groeiende Vlaamsch-nationale beweging.

De Standaard had de boosaardigheid zoover gedreven te insinueeren dat we misschien wel betaald werden, neen niet door Duitschland, ook niet door Rusland, ja niet eens door Nederland, maar door... verschiet niet, vriend lezer,... door Frankrijk!

Deze detectieven zullen er op den duur toch nog achterkomen dat we uit tien verschillende landen geld hebben gekregen om ons Vlaamsche Huizen te bouwen.

Maar laten we het artikel bespreken van den kleinen Hoste.

H. Vos had in De Schelde een flink gedocumenteerd artikel geschreven over de onderhandelingen vóór 1870 gevoerd tusschen Napoleon III en Bismarck om België uit te leveren aan Frankrijk.

De kleine Hoste had dat artikel gelezen, heeft er een week op gebroeid en heeft er in deftig proza kantteekeningen bijgeschreven in onvervalschten pompiersstijl.

Hoste ziet reeds in zijn verbeelding de twee erfvijanden akkoord komen en in mekaars armen vallen, terwijl zijn Belgisch vaderland het gelag betaalt. Onnoodig er den nadruk op te leggen, dat hij, pour les besoins de la cause, het belang van den Engelschen factor zooveel mogelijk in de schaduw laat.

En wanneer de kleine Hoste dit Franco-Duitsch spook oproepen heeft dan valt hij bovenarms op ons. Hoste junior schijnt me stillekens aan senior, zooniet senillissinius te worden.

Hij zit met een activist op zijn neus de brave dikke jongen.

Kom je Hoste tegen en je zegt «Goed weer vandaag» dan antwoordt hij: «Ja, maar die activistische onverlaten enz., enz.». Kom je hem morgen tegen en je zegt: «Ach! Hoste, de koning heeft de griep of de kleine prinses heeft het zuur in de darmen» dan zet ie een gezicht als een acteur uit de Vlaamsche Schouwburg te Brussel en begint te declameeren over het activisme.

Enfin, een verschijnsel van gagaisme in hoog-conjonctuur.

Nu ook weer bij dat artikel over Bismarck en Napoleon: 't zijn weer de activisten die 't gedaan hebben en als morgen Briand en Streseman een tweede editie voorbereiden van het koopje van voor 1870, dan zullen 't weeral de activisten zijn.

En plechtig dat hij daarbij is, plechtig als een simili-Cicero. Hij drapeert zich in zijn toga, de linker hand op de maag, de rechter uitgestoken op schouderhoogte in onze richting en declameert op den toon van quo usque tandem Catilina... de volgende tirade:

«En hier richten wij ons nogmaals tot de degenen onder de Vlamingen, die in hun extremistische verblindheid...»

Halt! Stop! Extremistische verblindheid. Is dat geen vondst. is dat niet geniaal, savoureert ge daar wel al de pittigheid van?... Geen gewoon geval van verblindheid maar veel sterker... extremistische verblindheid!

Enfin, als Hoste senillissinuss begint, is hij werkelijk klassiek.

Maar laten we voortlezen... «die in hun extremistische verblindheid maar niet willen inzien, hoe de ontwrichting de verdwijning van België alles behalve een Vlaamsch, laat staan een Nederlandsch-Vlaamsch en een algemeen Europeesch belang zou dienen.

«De verdwijning van België kan enkel — trouwens zeer slecht begrepen — Fransch-Duitsche belangen dienen ten nadeele van de Vlaamsche verrijzenis zoowel als van Nederland en van den vrede in West-Europa; dat is en blijft onze diepe overtuiging getoetst aan de lessen uit het verleden en aan de werkelijke verhoudingen in Europa».

Oef! Laat ons een oogenblikje op adem komen.

Ten eerste, we zijn niets, we bestaan niet, we kunnen niets, le bon sens belge etc., etc. Waarom bezweert de kleine Hoste iets dat niet bestaat?

Ten tweede, zou een federatieve omvorming van den Belgischen Staat België doen verdwijnen als zandkorrel van internationaal belang?

Ten derde, moest het Vereenigde Koninkrijk der Nederlanden heringericht worden op federatieven grondslag, zou er dan, internationaal gezien, iets zoo vreeselijks gebeurd zijn in West-Europa?

Ten vierde, het huidige België moet blijven bestaan volgens de kleine Hoste. Wel, dat hij er dan helpe voor zorgen dat het leven er in mogelijk weze voor ons Vlamingen. Maar als heel Vlaanderen één Groot-Brussel moet worden, als wij als Vlamingen moeten stikken om België in 't leven te houden, dat België dan stikt, dat België in elk geval meestikt. Wij zullen al stikkend dan toch nog het plezier hebben van deze tezien stikken die ons doet stikken

En Hoste herinnert aan het Help U Zelf van de opstandelingen der 16e eeuw. Best, we helpen ons zelf opdat God ons helpe, maar als we daarbij ook de hulp van den vreemde niet afwijzen dan volgen we, medunkt, trouw het voorbeeld van onze vaderen in hun vrijheidstrijd tegen Spanje

Hoste spreekt van een overtuiging getoetst aan de lessen uit het verleden...

Wij kennen ook de lessen uit het verleden, kleine dikke pompier, en al uw geraas tegen het heldhaftig activisme zal van de jonge Vlaamsche generatie geen bangerikken maken naar uw patroon en model.

Wij willen niet stikken in uwen Belgiek.

Vlaanderen, het Nederlandsche Vlaanderen zal leven!

Een NOOR en een ZWEED behooren tot de volken die in hun eigen taal worden aangesproken de gansche wereld door; die schrijven in hun eigen taal en antwoord ontvangen in hun eigen taal.

Noorwegen staat daarbij op eene eereplaats — de wereldletterkunde, al de beschaafde volkeren van den aardbodem lezen Ibsen en Björnsen, vertaald in tien talen. Noorwegen telt slechts twee miljoen inwoners, juist de helft van 't Vlaamsche land.

UIT DEN PIJLKOKER

De Senaatkiezing Gent-Eekloo

De socialisten kregen een davering. Ze kregen een drie duizend stemmen min dan in 1925, wel een bewijs dat ons volk de anti-democratische politiek van de socialisten in de laatste jaren heelemaal niet billijkt.

Wat ons vooral interesseert is het aantal witte briefjes: 13.397 op een totaal geldige briefjes van 128.125.

Laten onze vrienden uit het Gentsche eens nadenken op die cijfers.

Wij zijn overtuigd dat een paar jaar ernstig werk aan de Vlaamsche Nationalisten in dit arrondissement 10.000 stemmen zouden brengen.

Een aantal ontgoochelde kiezers die in 1925 voor de socialisten dopten brachten nu hun stem uit voor de katholieken. Zou een ernstige actie van onzentwege niet een deel van die stemmen op den naam van een flinken nationalistischen kandidaat kunnen vereenigen.

Wat Gent gekund heeft in 1919, kan het nu weerom op ééne voorwaarde: ernstig werken, propageeren en organiseeren.

Toe mannen van 't Gentsche, de handen uit de mouwen!

Socialistische beginselen.

De heer Balthazar bespreekt de uitslagen van de Gentsche Senaatsverkiezingen in Vooruit en doet zijn best om zijn vrienden te troosten.

Hij schrijft o. m.

«Maar dit bevestigt de noodzakelijkheid om meer dan ooit onze aandacht te schenken aan de verspreiding onzer socialistische beginselen».

Welke beginselen, die van De Man of die van Van der Velde of die van Brancquaert of die van Ernest of die van Huysmans?

Als de heer Balthazar eens begon met de socialistische beginselen te vrespreiden onder de «leiders» van de socialistische partij!

De bluf van minister Carnoy.

Een van de «demokratische» lakeien van Jaspar-Hymans-Vauthier-Houtart heeft gesproken te Assche.

Over het legervraagstuk zegde de minister: «dat de christen-demokratische ministers nooit voor een regeling zullen te vinden zijn welke tegen het programma van de christen-demokratie indruischt».

Wij vragen: Wat is dit programma?

Zes maand of tien maand? Vlaamsche legerdivisies of Belgisch-Vlaamsche peletons?

Hij durft.

Dezelfde minister zegde tezelvergelegenheid:

«Het voornaamste is echter goede benoemingen te doen van burgemeesters, die in 't Vlaamsche land met hun volk voelen».

Lijk bijv te Denderleeuw, niet waar mijnheer Carnoy?

Is 't daarom, omdat ze te weinig met hun volk meevoelen dat ge onze schepenen aldaar hebt afgezet?

Hunne zelfstandigheid.

Doublepatte verklaarde nog:

«Door de socialisten te volgen, hadden wij blijk gegeven van gemis aan zelfstandigheid».

En Poullet dan, vroeger?

Maar Jaspar, Hymans, de Broqueville, Vauthier, Lippens, Houtart Janson volgen dat is natuurlijk van wege Vlamingen en democraten een fameus bewijs van zelfstandigheid.

En nog een paardegedacht.

Minister Carnoy moest van zijn toehoorders te Assche werkelijk een kleinen dunk hebben om ze zooveel paardengedachten te slikken te geven.

Hier is er nog een:

«Maar door een samengaan met de liberalen wordt het gevaar afgeweerd dat de socialisten die ministeries opeischen, waar men rechtstreeks invloed op het volk kan hebben».

Is 't daarom dat ze den anti-Vlaamschen liberaal Vauthier hebben verkozen boven den Vlaamschgezinden socialist Huysmans aan Kunsten en Wetenschappen?

—

Ook socialisten!

Ook de Belgische socialisten ijveren voor amnestie... in Rusland, in Georgië, in Bulgarië maar voor de Vlamingen willen de Waalsche socialisten van geen amnestie weten.

Destrée wil eenvoudig het genaderecht van... den koning uitbreiden!

Is zoo iets niet ineffabel. Zij de republikeinen willen de macht van den koning nog versterken! Nu waarom niet! Hebben ze hem geen negen miljoen per jaar bezorgd?

En de Belgische socialisten zijn voor vrede en internationale verzoening, maar de Waalsche socialisten willen zelfs geen universiteit aan de Vlamingen toestaan en de Vlaamsche socialisten verdragen dat alles als gedweeë knechten.

—

De duivensport.

In een Brusselsch blad vinden we volgende gegevens over de duiven sport:

Het getal prijskampen jaarlijks in België georganiseerd overtreft de 10.000, waarin 20.000 miljoen duiven betrokken zijn. Er zijn 2600 duivenmaatschappijen met 350.000 leden.

In 1926 werden door den Staat meer dan 6 miljoen frank taksen geïnd. Ieder jaar verkoopt de Nationale Federatie der Duivenmaatschappijen 3 miljoen en half metalen ringen. De voeding van de Belgische duiven vergt jaarlijks meer dan 100.000 ton granen.

ANTI '30

België tegen Vlaanderen

IV.

Vlaanderen, in den persoon van de besten onder zijn zonen, heeft 1830 niet gewild — heeft 30 in zijn gevolgen bestreden — wilde en wil 30 te niet doen, met het doel: Vlaanderen aan de Vlamingen!

Het Vlaamsche Volk? «...De lamlendige Vlaamsche bevolking heeft die omwenteling van 1830 tegen haarzelve lijdzaam laten gebeuren...» (Prof. P. Fredericq, in «Vlaamsch-België sedert 1830», III).

De «vader der Vlaamsche Beweging», **Jan Frans Willems,** bestreed de muiterij van 30 met de wapens in de hand. (Zie zijn levensschets door Max Rooses). Hartstochtelijk bekent hij:

«'k Werd geen muiter, geen verrader...».

en de Vlaamsche dichter J. De Geyter zingt:

«Wat ook het Zuiden dede,
Wij deden het niet mede».

De Vlaamsche steden? — Trouw aan Oranje is hun woord. Uit 't Noorden klinkt hun lof : «...Antwerpen houdt zich heerlijk. Ieder roemt hier die stad. Ook Gent verdient lof...» in een brief van J. de Vries aan J. Fr. Willems, Sept. 1830).

De Vlaamsche Beweging ontstond om de gevolgen van 30 te keer te gaan. En ze geeft ons het positieve wachtwoord, dat, samen met de negatieve Anti-30-werking, aan alle antidertig-geestgenooten den wil en den weg wijst voor een doelbewust optreden. Ons program kan alléén dat zijn, wat de vroegere leiders van de Vlaamsche Beweging, in hun redevoeringen en geschriften hebben aangeduid — (zonder het breedvoerig te bepalen, daar ze of door dringendste kultureele maatregelen van de meer politieke doeleinden werden afgehouden, of, onder de bedreiging van de Belgische staatsmacht, niet vrijuit spreken konden).

Het zijn de grondbeginselen, welke het werk van Jan Frans Willems bezielen: «de vrijheid en zelfstandigheid van het Vlaamsche volk». (Vuylsteke, in zijn rede te Ieperen, 10 Febr. 1884).

Het is de geest van **Berten Rodenbach,** die uit den grond van zijn hart «heel 't boelken van 't jaar dertig naar de maan» wenscht; die «Vlaanderen algeheel vrij en zelfstandig wilde zien herleven». (naar de getuigenis van een jeugd- en studievriend Dr A. Bruwier, op de «Vlagge» -feesten te Brugge, Herfst 1925).

Het is de overtuiging van **Multatuli,** «dat de Vlaamsche Beweging inderdaad een staatkundige scheiding van België wil». (14 Aug. 1867).

Het is die dubbele stemming: Antidertig — Vlaanderen aan de Vlamingen — welke van 1830 af langzaam tot volle bewustzijn rijpt,

die het uitfluiten van de Brabançonne als heuglijk feit begroet, (Vermeylen);

die de mannen van de «Bestuurlijke scheiding», kort vóór den oorlog, de Walen als vreemdelingen bezuiden de taalgrens verwijst, («Frankrijk in Vlaanderen», uitgave van de «Bestuurlijke Scheiding»);

die den Vlaamschen priester Hugo Verriest doet zeggen: «In vijftig jaar zal België niet meer bestaan». (tegen den Vlaming Leo Delfoss, in den trein tusschen Gent en Oudenaarde, Juli 1914);

die de beweging van de «roemrijke Vlaamsche Aktivisten» doet ontstaan;

die de d.d. Vlaamsche burgemeester Van op den Bosch «de beide vlaggen, de Vlaamsche en de Belgische, als de symbolen van twee onverzoenbare legers, tegen elkander» doet stellen, (Aalst, Aug. 1925);

die den Vlaamschen volksvertegenwoordiger **Staf De Clercq** in de Belgische Kamer doet verklaren «dat het onmogelijk is Vlaanderen te dienen zonder België te verraden». Aug. 1925;

die den grijzen West-Vlaamschen leider Dr Depla, op zijn sterfbed in ballingschap het klare onverbiddellijke woord ingeeft: «Van België wil ik niets meer weten...». (Sept. 1924;

en die — steeds breeder en dieper — de Beweging voor het Jong-Vlaamsch program verder drijft:

Verdwijnen moet de staat en de naam België.

Vlaanderen moet worden een vrije, zelfstandige Staat.

Vaderland voor alle Vlamingen.

BESLUIT

Wie ooit aan Vlaamsche Beweging heeft meegedaan, een beweging, die voor doel heeft de gevolgen van 1830 te keer te gaan, kan onmogelijk de oorzaak, 1830, vieren.

Wie ooit zich Vlaming heeft genoemd, kan onmogelijk die gebeurtenissen van 1830,

anti-Vlaamsch in hun doeleinden,
anti-Vlaamsch in hun gevolgen,

die honderd jaar verdrukking, Leugen en Smaad,

meevieren.

Meer dan ooit gelden de woorden van het manifest, dat de **Vlaamsche Volksraad,** op 20 November 1904, ter gelegenheid van de 75e verjaring van België, in het licht zond:

«Er bestaat voor het Vlaamsche volk geen reden om deel te nemen aan de feesten, welke, in 1905, gevierd worden ter verheerlijking eener staatsinrichting, waaronder het niets kende dan verdrukking, verstooting en miskenning zijner dierbaarste belangen».

MAAR

zal hij, die ooit zich Vlaming heeft genoemd, dien hoon dulden, lamlendig dien kaakslag aannemen, wat men in zijn eigen Vlaamsche land dezen aanslag op de vrijheid en de fierheid van zijn volk met tentoonstellingen, luide feesten en pralende optochten viert? Wie zich ooit Vlaming noemde, zal tegen die plannen opkomen, ze t' allen plaatse bestrijden en hun uitvoering boykotten, met alle hem ter beschikking staande middelen,

opdat de wereld in 1930 hoort, dat Vlaanderen nog leeft, en alle Vlamingen zich samensluiten onder de dubbele leus

ANTI-DERTIG

Vlaanderen aan de Vlamingen

De belgische Reactie

TEGEN HET

Vlaamsch Nationalisme

—

Advokaat Jozef Muys voor drie maand geschorst

—

Dinsdag l.l. verscheen advokaat Jozef Muys, onder beschuldiging een meeting te hebben voorgezeten die afbreuk deed aan de eenheid en de veiligheid van het... Belgisch Vaderland, voor den Tuchtraad der Mechelsche Balie.

Gevolg : **Advokaat Jozef Muys wordt voor drie maand lang geschorst in zijn ambt als advokaat.**

Onze lezers herinneren zich nog de schitterend geslaagde meeting «Eupen, Malmedy, Vlaanderen», de honderden geestdriftige toehoorders in den Alhambra te Mechelen, heel het gemobilizeerde parket, spionnen met de vleet van de geheime veiligheid. Ze hebben, tegen wil en dank, de waarheid moeten vernemen over de schandalige Belgische verdrukkingsmethoden in Eupen en Malmedy. En, waar ze die waarheid niet onder stoelen of banken kunnen wegmoffelen, wreken ze zich op den persoon van den voorzitter der meeting, advokaat Jozef Muys, door hem te veroordeelen tot een tuchtstraf, een tuchtstraf die hem een eer wordt, het is den tweeden galon die hij verwerft op het Vlaamsche veld van eer. Zijn kranig gedrag destijds als voorzitter der Leuvensche studenten, en ditmaal zijn houding tegenover de domme en botte wraak van een Belgische balie, zullen hem des te hooger doen waardeeren door al de Vlaamsche nationalisten.

Denken die heeren van den tuchtraad der Mechelsche balie nu oprecht dat ze met zoo'n belachelijke inquisitie-middeltjes, het Vlaamsch Nationalisme onder den domper van hun belgische tyrannie zullen houden? Dan zullen ze spoediger dan ze het gaarne hebben ondervinden dat ze gerekend hebben zonder den waard. Hun reactie zal onze Vlaamsch nationale actie verlevendigen, het olie op het vuur dat de belgische afgoden eens zal verbranden tot asch en gruis.

Waarom vervolgen ze nu Ward Hermans en Pieter Finné ook niet? Waarom zenden ze hun gendarmen niet af, hun speurspionnen? Wat wachten ze toch? Of voelen ze dat het geen pak meer heeft, dat de Vlaamsche Nationalisten in plat Vlaamsch gezegd, «hun botten vagen» aan de intimidatie-middelen van het Belgisch Gerecht!

Het landbouwonderwijs

IN VLAANDEREN

Al is de kwestie der verkeerswegen van overgroot belang voor iedereen, dubbel belangrijk is ze toch voor onzen Vlaamschen buiten die lijdt onder 't gebrek aan voldoende verbinding.

Het is gemakkelijk te begrijpen : **handel** of **nijverheid** zijn onmogelijk op de gemeenten die verstoken liggen van alle aanknooping met de steden, wier wegen niet geschikt zijn voor het moderne vervoer. Een eerste gevolg: de werklieden moeten elken dag vóór en na de zware taak langs donkere modderwegen een half uur, een uur, soms ander half uur te voet. Hoe gemakkelijk zou, op vele van die dorpen, een nijverheid ontstaan die werk verschaffen zou aan degenen die thans verplicht zijn uit te wijken? En zou een degelijk vervoer geen heilzamen terugslag hebben op den prijs der waren? En zou een regelmatige verbinding geen besparing zijn voor degenen die verplicht zijn uren te besteden voor boodschappen en meer? En bovendien het onderwijs, de opvoeding onzer kinderen zou volledig worden in een gemakkelijk te bereiken stad. De landbouwvoortbrengselen als fruit, groenten, boter, eieren, melk, enz. zouden vast en zeker **in waarde stijgen** indien snelle verbinding met de steden bestond.

We zullen niet veel argumenten hoeven te gebruiken om onze lezers te overtuigen dat het op gebied van verkeerswegen heel slecht gesteld is in onze streek: elk heeft aan den lijve den slechten toestand onzer wegen ondervonden: smal, onverlicht, met slagen, slechte kasseien zijn ze maar al te dikwijls oorzaak geweest van tal van ongelukken. Met de verbinding is het al niet beter gesteld: op de 81 gemeenten van het arrondissement Aalst zijn er **ten minste 40** die noch door trein noch door tram worden aangedaan.

Die toestand is dubbel verschrikkelijk wanneer we bestatigen dat de flinke verbinding, de veel betere verkeerswegen in het Walenland ten nadeele van ons werden aangelegd

We moeten maar even overwegen dat er van **1835 tot 1880 1135 km. spoorwegen MEER in Wallonië dan in Vlaanderen** werden gelegd.

We moeten maar eens nagaan dat op het zelfde tijdstipt dat in **Namen 1216 km. steenwegen door den Belgischen Staat, in Luxemburg 1175 en in Luik 1127 km. werden aangelegd,** in **Oost-Vlaanderen** daarentegen slechst **763 km.** en in **Antwerpen 67[illegible] km.**

Arme Vlaamsche boer die polst tot over de schoenen in de slijkerige wegen van uw veronrecht land,

Arme Vlaamsche boer die jaarlijks miljoenen verliest aan tijd, aan geld, enz., bij gebrek aan snel verkeer.

Rijst er dan in uw binnenste geen verzet tegen het stelsel dat u op elk gebied treft in uw zedelijke en stoffelijke belangen? En het is niet al.

Uit een bespreking in de Kamers eenige weken geleden gehouden, bleek het dat de **Nationale Maatschappij voor Buurtspoorwegen, levend en terend op uw geld sommige lijnen uitbaat met verlies.**

Weet ge hoeveel?

81 t. h. van dat verlies kwam ten goede aan Brussel en Wallonië.

19 t. h. aan het Vlaamsch gedeelte van het land.

Het komt hier misschien niet al te best van pas, maar het valt ons te binnen, dat de Vlaamsche buiten maar eens van voor staat bij de Belgische regeering en dat is **wanneer hij z'n vele kinderen leveren mag om in de bloedgrachten van den Yzer te staan met 90 Vlamingen op 100 soldaten.**

Als er dan op **HONDERD GESNEUVELDEN 35 VLAAMSCHE** jongens te veel zijn dan huldigt de gemeente een monument in en dan is er wel een of andere officier of groote meneer die zich door die slechte wegen riskeert om u te feliciteeren dat ge zoo laf zijt geweest zooveel per honderd van uw jongens **Te VEEL TE LATEN SNEUVELEN.**

Vlaamsche Boer.

Straks HONDERD JAAR draagt ge met een slaafsche onderwerping al de vernedering, al het onrecht van een Belgisch regiem.

Straks honderd jaar worden uwe centen aangewend tot **BEVOORDEELING van de anderen, tot nadeel tot verdrukking van u zelven.**

Met uw geld werd de Waalsche nijverheid, het Waalsch onderwijs, de Waalsche bedienden, de Waalsche wegen en verbindingen betaald, wijl gij zelf de LANDBOUW ZAAGT TEN ONDER GAAN en alles wat een volk noodig heeft missen moest.

NIEUW NIEUW

Bij de uitgeverij Excelsior verschenen

ELKERLIJK

Moderne bewerking door E. P. Adhem Capucien

te verkrijgen in Boekhandel

VOLKSVERHEFFING

ZOO HOORT HET

—

Het weekblad « De Vlaamsche Duif », hier ter stede gedrukt, kon ter oorzake der werkstaking niet verschijnen op 3e Maart l.l. Het postbureel van Hyon-Siply, in 't Walenland dus, vroeg daarvan de reden en kreeg tot antwoord : « Oorzaak werkstaking, heden werk hernomen ».

De Waalsche « chef » echter zond het ding terug met de melding er op : « Pour traduction » (om te vertalen).

Die Waal heeft gelijk, hij lapt de taal wet aan zijn zolen al is hij staatsambtenaar. Maar moest een Vlaamsch postoverste 't zelfde doen ? .. die zou gewezen worden op de taalwet, als 't niet erger is en met reden, want die bestaat alleen maar voor ons.

Wanneer alle Vlamingen even vast in hun schoenen staan als die Waal, ja..... dan zal de Belgiek op zijn sterfbed liggen, al is hij ons één en onverdeelbaar vaderland.

EEN NIEUWE TAAL

—

Deze week ontvingen degenen die 't geluk hebben een telefoon te bezitten, uit Brussel het volgende bericht. Dus kregen wij er ook een. Tot onze verbazing ontdekken we dat we de taal niet kenden waarin dat proper stukje gesteld was, misschien is dat nu de Belgische taal die aan 't worden is. De lezer oordeele zelf:

Bericht tot de Telefoongeabonneerden

Het Beheer **«der»** Telef**onen**adresboek brengt de Heeren geabonneerden ter kennis dat **«zij»** binnen kort de volgende Telef**onen**boeken zal doen verschijnen:

1. Eerste boekdeel: Ordening van al «geabonneerden» (!) volgens de gemeenten der provincien en volgens de straten der voornaamste steden van België:

2. Tweede boekdeel: Ordening van al de «geabonneerden» (!) van België volgens hun beroep.

Die twee Boekdeelen zullen aan de inschrijvers alleen geleverd worden hetzij te samen of afzonderlijk. De prijs is thans **«van»** 32 fr. voor de twee boekdeelen.

Het eerste boekdeel **verkoopt zich** 19,50 fr.; het tweede 26 fr.

«Het» (!) aandacht der geabonneerde is op het tweede boekdeel bijzonderlijk **«aangetrokken».** Dat boekdeel zal al de nijverheids en handels Firmas van België volgens hun beroep ordenen.

«Het» (!) Publiciteit zal in dat boekdeel alleen aangenomen worden.

Ieder geabonneerde zal onder eene melding verschijnen. **Degene die** onder andere meldingen of **in duidelijker drukletters zouden willen verschijnen,** moeten hun aanvraag doen aan **«het»** Publiciteitsdienst, 181 Laekenstraat, te Brussel, en de hierbijgevoegde kaart invullen.

De inschrijvers !! waaraan het geldbedrag is bijgevoegd zullen alleen gedient (!) worden.

De geabonneerde zijn verzocht ons te doen kennen onder welk beroep zij willen verschijnen; dit eerst voor hun eigen zelf, en ook voor de juistheid der inlichtingen die door het Telef**onen**adresboek zullen opgegeven worden.

Wie zou niet schaterlachen bij 't lezen van zulke brabbeltaal, met zooveel taalfouten en verkeerde uitdrukkingen. Maar het is droevig; dat zijn de gevolgen van zoo genaamde «tweetaligheid». Op de keerzijde van dat bericht staat de Fransche tekst en die bevat evenveel onzin. Men wil twee talen gebruiken en geen enkele bezit men volledig.

Nu, halfheid en middelmatigheid **zijn** juist zoo echt Belgisch.

Wanneer betaalt Vlaanderen die kaakslagen eens met klinkende munt?

Kerkelijk nieuws

—

KERKELIJKE KALENDER

Zondag 18 Maart, 4e Zondag van den Vasten, H. Cyrillus.
Maandag 19, H. Jozef, bruidegom van O. L. Vrouw.
Dinsdag 20, Mis van den dag.
Woensdag 21, H. Benedictus. N. M.
Donderdag 22, Mis van den dag.
Vrijdag 23 »
Zaterdag 24, H. Gabriël, aartsengel.

STADSNIEUWS

—

APOTHEKERSDIENST. —

's Zondags is er maar één apotheek van stad open Apothekar van dienst is de heer Michel Verhamme, Roesselarestraat.

—

GELD TE BEKOMEN

op vasten eigendom, om huizen te koopen, om te bouwen, om gronden of meerschen te koopen, om handel of nijverheid uit te breiden; alle gewenschte en zeer voordeelige voorwaarden.

Bijzondere voorwaarden voor landbouwers Inlichtingen kosteloos.

Steeds groote en kleine kapitalen beschikbaar.

Schrijven of zich wenden naar

JULES DENYS,

Wantje Pieterstraat, nr 40, Iseghem.

—

Ds Vlaamsche harmonie is iedereens nut en aangenaamheid Iedereen moet ze dan ook steunen. Hebt ge reeds loten gekocht.

—

Katholiek Vlaamsch Nationaal Verbond

Zaterdag, den 3 Maart, om 7 1/2 uur 's avonds, komt advokaat Hoornaert uit Brussel, spreken over :

1. WAAROM WIJ GEEN AMNESTIE BEKOMEN ;

2. HOE BELGIË ONS BEDRIEGT.

Gezien de belangrijkheid van deze voordracht worden alle Vlaamsche nationalisten aangewakkerd dezen avond vrij te houden.

—

Hebt ge al loten voor den tombola van de Vlaamsche Harmonie op Beloken Paschen ?

—

VERONGELUKT, — **De heer Arthur Allewaert, Iseghemnaar van geboorte, die sedert drie dagen uit zijne woning te Eecloo verdwenen was, is Maandag avond op het grondgebied van Lembeke, op de spoorbaan, door een ijzerenwegbediende gevonden geworden, met het hoofd vermorzeld en eene hand afgereden.**

Wellicht zal hij door den trein die om 19 u. 30 uit Eecloo vertrekt, overreden geworden zijn.

—

V.O.S. - B.V.O.S.

Jeroom Leuridan in 't Vl. Huis.

Maandag ll.l. heeft adv. Jeroom Leuridan, de sympathieke voorman uit het Ypersche, drie uur lang zijn toehoorders geboeid met zijn prachtige voordracht 'n 300 tal menschen waren aanwezig en hebben zich hun avond niet beklaagd. Spijtig dat door een ongelukkig toeval enkel na 8 uur kon begonnen worden.

Na een inleiding, waarin hij sprak over de geschiedenis van Niklaas Zannekin en den slag bij Cassel in 1328, en de beteekenis uiteenzette van het feit dat de bedevaart naar Diksmuide dit jaar zal in het teeken van deze Zannekin-herdenking, begint spreker zijn voordracht.

Zijn prachtige platen en den uitleg die hij er bijvoegde verwekten de grootste aandacht.

't Eerste deel gaf ons een beeld van 't leven onzer jongens aan den Yzer, in de loopgraven, onder België's terreur. Soms was de indruk zóó overweldigend dat menigeen binnensmonds iets monpelde dat ons «één en onverdeelbaar» vaderland niet zeer in den smaak zou vallen.

Wie er was heeft nu een klaar beeld van wat **België** is voor ons, van wat **oorlog** is, ook als die gaat om 't «zelfbeschikkingsrecht der kleine volkeren».

In een tweede deel zagen we hoe het enkel de Vlaamsche jongens waren die het zedelijk peil, en daardoor de legersterkte zelf, trachten hoog te houden. Het apostelaat voor 't goede ging uit van Vlamingen en breidde zijn werking zelfs uit tot de Walen. Vanzelf komen hier de namen van Dr Daels, E. H. Cyriel Verschaeve, Renaat De Rudder, Joe English e.a. op de lippen. Maar... ze werden tegengewerkt, omdat ze Vlamingen waren. De Belgische generale staf zag liever het leger ten onder gaan, dan het gezond en zedelijk hoogstaande te houden... als dat moest van de Vlamingen komen.

En heel natuurlijk waren het ook juist DIE jongens die het ergst de schandige behandeling voelden vanwege de Belgische overheid en die dan ook het meest werkten voor hun Vl. broeders. Tegenwerking en bedreiging was hun loon. Vlaanderen moest dood.

Eindelijk in het derde zien we hoe de bedevaart naar de graven der gesneuvelde jongens, van eene kleine gebeurtenis, gegroeid is tot de hedendaagsche nationale gebeurtenis. Wie onderging niet den machtsindruk bij het zien van die onmetellijke massa's Vlaamsche koppen. Xij kunnen iets als we **willen,** maar dan moeten we werkelijk eens willen!

Na het tweede deel van de voordracht werd het beeld: «Moeder Vlaanderen» uitgelot en viel ten deel aan een juffer uit de stad. Proficiat!

Oudstrijder adv. J. Leuridan danken we om zijn talentvolle prachtige voordracht, en wenschen niets beter dan dat vele Vlamingen en vooral Vlaamsche moeders die aanschouwelijke les over moderne uitmoording en Belgische vaderlandsliefde zouden volgen

—

BURGERLIJKE STAND.

GEBOORTEN

Magdalena Coppens, d. v. Maurice en Martha Dumoulin, Schaafd. 55. — André Bourgois. z. v. Jozef en Zenobie Spriet, Marktstr. 29. — Yolanda Staas, d. v. André en Helena Coemelck, Krekelstr. 23. — Georges Vandevelde, z. v. Lievyn en Juliana Velghe, Boschw. 72. — Lia Lezy, d. v. Henri en Emma Vanhaverbeke, Kloosterstr. 3. — Rachel Carette, d. v. François en Germaine Vandenberghe, Wijngstr.

HUWELIJKEN

Jozef den Nieuwenboer, schoensnijder, 29 j. met Martha Verstraete, huisw. 23 j. b. h. w.

OVERLIJDENS :

Eugenia Beckaert huish. 74 j. wed. 1e Aug, Delaere ; 2e Aug Cauniere. — Gustaf Mistiaan, borstelm. — 54 j. echt. Maria Debusschere. — Firmin Guillemyn, 2 m. z. v. Remi en Maria Oosterlynck. — Rosalie Carlier, zh 82 j. wed. Henri Dewiele Maria Therese Lamberthn. huish. 40 j vr. Jules Dalle. — Maria Knothe, huish 72 j. vr. Gustavus Rosselle.

—

ARDOYE

Hoera ! voor ons muziekske.

De omhalingen voor ons muziekske brengen nog al wat op Binnen kort maken wij de ingezamelde sommen bekend. Het grootste deel zullen er van verschieten !

Intusschen, makkers, voortgedaan.

Elk heeft zijn steentje bijgebracht en wij komen er. 't Is te hopen dat wij zeer christelijk zullen blijven overeenkomen, in plaats van christelijk te vechten.

En nu vooruit voor nieuwe abonnementen op onze zoo gaarne gelezene « Mandelgalm ». 'ne Wever.

Sociale Syndikale

KRONIJK

THIELT

Eerherstel.

Onze vriend Isidoor is kwaad. We hadden hem trouwens reeds 'n paar keeren zijn eigen woorden van destijds onder den neus gewreven, onder andere, dat hij graag eens J. D. hadt gezien om hem te kunnen vertellen hoe hij uit een bepaalde inrichting was vertrokken, en wat er daar zooal gebeurde.

In «De Volksmacht» vraagt hij eerherstel. Wel manneken, we zouden zu graag geven indien dit mogelijk ware. Maar luistert, als we uwe eere geschonden hebben, dan kon dit toch maar uwe politieke eer zijn, en we vragen ons af, wat politiek eergevoel een mensch heeft die openlijk durft verklaren, dat hij in 't muziek zal gaan spelen van de partij of de groepeering die hem eerst een woonhuis bezorgt? We vinden dat die man geen politieke eere 'n heeft en dus geene kan ontnomen zijn. Er kan dus nog veel min van eerherstel sprake zijn.

Hebt ge 't weg Isidoor?

Of is 't misschien uwe eere van **Syndikalist.**

Was 't verleden uwe eere, 't is nu ons loon. Wij als dulle leeuwen hadden gezorgd voor 'n tarief van ons werk die ons toeliet een redelijk loon te verdienen. Isidoor is daar gekomen en begonnen onder den tarief te werken. 't Gevolg daarvan was, dat de patroon den Isidoor-tarief ook op ons en andere — kristen gesyndikeerden — wilde toepassen. De Belgen kwamen 's avonds onderhandelen, en 's anderendaags moesten onze getouwen 10 toeren rapper draaien. Gelukkig voor de werklieden zijn de leeuwen er rap bij geweest om dat te verhinderen.

Zouden wij weerom aan de bazen niet verkocht zijn?

De leeuwen schonden zijn eere, door de waarheid te zeggen, maar hij schondt ons loon door den tarief te onderkruipen. Dat is 't verschil, maar wij zijn toch de verkochten! Zou Isidoor niet beter in Iseghem gebleven zijn? Of kweekt men in die cooperatieve onderkruipers om ze als vakman naar de fabrieken te sturen?

Wat zegt gij ervan Isidoor?

Modest Dewitte.

—

Bij de naaisters.

Als gevolg aan onze vraag naar loonsverhooging, werd bij de firma Vermeersch de 5 t.h verhooging toegepast.

Bij de andere patroons zal opnieuw worden aangedrongen.

—

Z'Hên der genoeg van!

De plaatselijke schrijver uit De Volksmacht viel ons aan, verspreidde omtrent onze werking eenige leugens en valsche verzinsels. We gaven hem antwoord en duwden hem met zijn Belgentotje in zijn kristelijke vaderlandsche vuiligheid. Zondag l.l. heeft hij de discussie opgegeven. Hij blaast den aftocht, en lijk al de groote jongens die misdaan hebben, maar de moed missen om het te bekennen, roept hij, dat wij in onze vereeniging weldra den laatsten adem gaan geven dat we mogen blijven liegen en lasteren, dat 't hem voortaan niet meer kan schelen, en met de handen in de broekzakken hoovaardig als 'n pauw en met 'n miskennend gebaar voor ons laag gedoe, verlaat hij het strijdperk.

Goed zoo jongen, en laat ons toekomende keer met ruste of... ge krijgt van 't zelfde laken een nieuw broekje!

—

Werkloozenonderstand.

Een ministerieel besluit van 12 Februari l.l. zegt dat vanaf 5 Maart l.l. voor het bepalen der werkloozenvergoeding door het Nat. Krisisfonds volgend reglement in voege komt:

Zes dagen werkloosheid in eene week 6 dagen vergoeding;
Vijf dagen werkl. 5 dagen vergoed.
Vier dagen werkl. 4 dagen vergoed.
Drie dagen werkl. 2 dagen vergoed.
Twee dagen werkl. 1 dag vergoed.
Een dag niets

De werklieden die Engelsche week werken en des Zaterdags werkloos zijn, worden ook aanzien als zijnde een vollen dag werkloos geweest.

—

ISEGHEM

Bij de borstelmakers.

De overeenkomst, samen met de scheidsrechterlijke uitspraak, en de vereenvoudiging der aangenomene tarieven zijn in boekvorm verschenen. Op het bureel van het Vrij Kristen Syndikaat in 't Vlaamsch Huis zijn ze voor de borstelmakers verkrijgbaar tegen 0,50 fr. het stuk.

Alle werklieden moeten er aan houden dit boekje in hun bezit te hebben. Wel is waar worden die bepalingen in sommige fabrieken nog niet heel en al nageleefd, maar de actie der vereenigingen gaat door om de naleving op te eischen.

Ook zal men die boekjes bij de geldomhalers kunnen koopen.

Bij de drukkersgasten.

De staking is deze week geëindigd met voldoening voor de werklieden. Het werk werd Dinsdag hernomen.

De drukkerspatroons betalen dus hier aan hun werklieden 4,10 fr. per uur, terwijl in Thielt in de drukkerij Lanoo (gewezen drukker van De Mandelgalm) reeds lang 4.40 fr. betaald wordt.

En zeggen dat alle Nationalisten zulke slechte bazen zijn!

Bij de bouwarbeiders.

Onze vereeniging richtte een nieuw schrijven naar de patroonsbond vragende een verhooging van 0,25 fr. per uur, toepasselijk met 8 April. We hopen eerlang van het gunstig antwoord te mogen melding maken

Bij de vlasbewerkers.

De patroonsbond in zijne vergadering van Vrijdag 9 Maart heeft aangaande onze vraag naar loonsverbetering geen beslissing genomen. Deze week grijpt nu een nieuwe vergaderig plaats. Wat opvallend is: We bezochten verschillende patroons en kwamen er geen enkelen tegen die de zedelijkheid en gewettigheid onzer vraag durfde betwisten. Zoo de patroons met hun zelf logisch zijn, zullen we zonder moeilijkheden de loonsverhooging bekomen.

Laat het ons hopen in 't belang van patroons en werklieden.

Bij de metaalbewerkers.

Onze vraag naar loonsverbetering, en ons voorstel dienaangaande, bleef door den patroonsbond onbeantwoord.

We vernemen dat met de socialistische en kristene vereeniging besprekingen werden gevoerd. Er werd zelfs een par. kommissie samengesteld, maar van de werking dier kommissie schijnt maar weinig in huis te komen en over de gevoerde onderhandelingen wordt het stilzwijgen bewaard. Er werden voorstellen gewisseld. En welke? Zouder die machtige centralen niet goed doen met hunne leden daarover in te lichten? En ware een actie om de toepassing der oude overeenkomst ook niet gewenscht?

Voor meer Solidariteit onder Werkmakkers

We deden verleden week een treurige ondervinding op.

Een van onze gesyndikeerden raakte niet betaald door zijn werkgever. Het ging voor onzen vriend om een som van een goe tweehonderd frank, het loon van een week werk. De baas beweerde dat niet hij moest betalen maar wel een andere aannemer met wie hij gecontracteerd had.

Dat gekibbel tusschen hoofdaannemer en ondergeschikte aannemer ging ons niet aan.

De hoofdaannemer had ons altijd persoonlijk, eigenhandig betaald, wij wisten niets en hoefden ook niets te weten van onder-aannemers: de hoofdaannemer moest ons ook het betwiste weekloon uitbetalen.

De zaak kwam voor den werkrechtersraad.

We pleitten en de rechtbank trad onze opvatting bij maar eischte dat we met getuigen, op een tweede zitting zouden komen bevestigen dat de hoofdaannemer ons en al de andere makkers altijd eigenhandig had uitbetaald.

We waren zeer tevreden over die uitspraak en we zegden aan onzen vriend dat hij zeker zijn weekloon niet zou verliezen.

Wat was immers eenvoudiger dan getuigen op te roepen die de waarheid zouden komen verklaren, die zelf altijd door den hoofdaannemer werden uitbetaald.

Onze vriend sprak drie van zijn werkgezellen aan en die beloofden op gestelden dag en uur te verschijnen voor den werkrechtersraad om de waarheid te verklaren.

Wij twijfelden er niet aan of ze zouden komen.

Twee van de door ons gevraagde getuigen hadden met denzelfden baas ook moeilijkheden gehad om betaald te geraken en de werkrechtersraad had den baas ongelijk gegeven en hem verplicht te betalen.

Ze kenden dus de zaak, ze waren reeds op den werkrechtersraad verschenen, ze wisten dat men daar de menschen niet levendig vilde en...

Op gestelden dag en uur verschenen de getuigen niet...

Was de werkrechtersraad niet inschikkelijk geweest, onze vriend verloor zijn weekloon.

Gelukkig op ons aandringen stelde de raad de zaak nog eens uit en krijgen we gelegenheid onze getuigen nog eens op te roepen.

Maar...

We zullen het hen niet meer gaan vragen, we zullen ze laten dagvaarden door den deurwaarder.

Wel ik vraag het in gemoede aan al de werkleden die dit lezen: Is dat geen schande dat iemand met den deurwaarder moet verplicht worden om voor de rechtbank ten gunste van een werkgezel de waarheid te komen verklaren?

Zouden we niet fier en gelukkig moeten zijn wanneer we een werkgezel mogen helpen?

Is onze solidariteit niet het eenige en het sterke wapen waarover we beschikken om ons recht af te dwingen tegenover bazen die hun plicht niet willen doen.

Wat vandaag aan onzen vriend voorvalt, kan dat zich morgen ook niet met hem voordoen?

Trouwens, we herhalen het, het had zich reeds met hen voorgedaan.

De rechtbank had hen reeds in 't gelijk gesteld.

Maar zooveel samenhoorigheid voelden ze niet dat ze hun makker niet terzijde sprongen nu hij verongelijkt werd.

Werklieden, de sterkste vijand van uwe organisatie en van uw eigen persoonlijke belangen dat is die kleine zelfzucht, die gemakzucht, dat bekrompen egoisme.

Weg er mee en allen voor één en één voor allen.

De verkiezingen voor de Werkrechtersraden

op 1 Juni aanstaande

Wie is kiezer.

Art. 12. — Om kiezer te zijn moet men:

1. Werkgever, werkman of bediende zijn...
2. Belg zijn of de gewone naturalisatie hebben bekomen;
3. Volle 21 jaar zijn;
4. Een werkman of een bediende in dienst hebben gehad, binnen het gebied, op den dag dat men begon de kiezerslijsten op te maken of te herzien, of binnen het gebied en op denzelfden dag in dienst zijn geweest of aldaar als zeeman te zijn aangemonsterd.

— Behouden hun kiesrecht de werklieden en de bedienden die, wegens ziekte, ongeval, staking, lock-out of onvrijwillige werkloosheid, tijdelijk opgehouden hebben te werken.

De taak van den werkrechtersraad.

Art. 1 van de org. wet. — De werkrechtersraden zijn ingesteld met het doel bij middel van verzoening, en in gebreke van verzoening, bij middel slechten betreffende het werk die oprijzen:

Hetzij tusschen werkgevers eenerzijds en hun werklieden of bedienden anderzijds;

Hetzij tusschen werklieden, tusschen bedienden of tusschen werklieden en bedienden,

Buiten hun voornaamste taak zijn de werkrechtersraden nog belast met de bewaring van den eigendom van industrieele teekeningen en modellen.

Ze kunnen ook door de regeering worden geraadpleegd om hun meening te laten kennen over vragen en onderwerpen die den arbeid raken.

De bevoegdheid van de werkrechtersraden.

Art. 43. — De werkrechtersraden zijn bevoegd in zake:

1. Betwistingen betreffende het leerlingwezen, het arbeidscontrakt en alle ander verhuring van arbeid met uitzondering van gedingen betreffende de werkongevallen;
2. Vragen tot het terugbekomen van panden, certificaten, acten, werktuigen, kleederen of andere voorwerpen afgeleverd in uitvoering van de hierboven vermelde contracten;
3. Betwistingen betreffende arbeidersboekjes;
5. Betwistingen tusschen werklieden en personen die de gewoonte hebben hun het gebruik van lokalen of werktuigen of drijfkracht te verhuren;
6. Betwistingen tusschen werklieden, tusschen bedienden of tusschen werklieden en bedienden ontstaan naar aanleiding van de uitoefening van hun ambacht of bedrijf;
7. Betwistingen tusschen ambachtslieden...

Daaruit blijkt reeds voldoende van wat belang het is dat en werklieden en bedienden er voor zorgen dat ze betrouwbare afgevaardigden naar den werkrechtersraad sturen.

De Betooging te Aalst
OP 22 APRIL

Nog immer toetredingen

Er is schier geen opwekkende oproep noodig, om al onze medestanders op 22 April naar Aalst te doen reizen.

Naar den kring van Vlaamsche strijders, die blijkbaar bewaren den volhardenden strijdlust van een zeer grooten voorganger en kamper in Vlaanderen, van Priester Daens, een krachtfiguur, waarvan de traditie voortleeft en het werk gedijt.

Naar een centrum van Vlaamschnationalen kamp.

Alleman moet, alleman zal er zijn!

HERMAN VOS.

—

PUERS-CALFORT

Telkens als er in Aalst eene betooging plaats had, waren we er aanwezig, daar het aan de onvermoeibare werking die uit Aalst uitstraalt te danken is, dat we zulk een kranig weekblad bezitten, zullen alle Vlaamsche Nationalisten uit Puers-Calfort, zoo mannen als vrouwen, op 22 April op post zijn

Lode Van Acoleyen.

—

HERENT

Naar Aalst op 22 April.

Op Zondag 22 April a.s. zal Herent deftig vertegenwoordigd zijn op de groote Vlaamsche Nationalistische betooging van Aalst. Vele leden hebben zich laten inschrijven en besloten per autobus uit Herent te vertrekken.

—

WILLEBROECK

De mannen van Aalst roepen ons op voor 22 April ter gelegenheid van de inhuldiging van het Vl. Huis. Deze plechtigheid stellen ze in het teeken van hulde en sympathie aan het aktivisme, Dr Borms en alle afgestorven of verbannen aktivistische leiders.

Beslist: wie den naam vanrechtgeaard Vlaming opeischt moet naar Aalst! Het moet worden een echte machtsontplooiing van onze Vl. revolutionnairen, wij moeten weten **hoeveel** stoere Vl. kerels er zijn waarop Vlaanderen mag rekenen wanneer eens Roeland storm zal luiden!

Dus al degenen die vast besloten hebben met eeltige handen den onverbiddelijke strijd te strijden voor Vl. tegen België, rukken op 22 April mee op naar Aalst, de stad van Priester Daens, die de eerste grondvesten heeft gelegd van het rasbewustzijn van ons volk.

Alle toetredingen sturen naar J. De Hollander.

M. De Ridder.

—

UIT ZUID-VLAANDEREN

Waarde Strijdgenooten

Deze om u het verheugend nieuws mede te deelen dat Zuid-Vlaanderen zich aan 't voorbereiden is om op 22 April bij u en met u te komen verbroederen.

Daar het inhuldigingsfeest van uw Vlaamsch Huis in het teeken staat van zuivere strijd, van innige liefde en ware geloofsbelijdenis, van amnestie, van hulde aan het aktivisme, hulde aan Dr Borms, onzen ongekroonden koning, zoo hebben wip het oprechte genoegen u mede te deelen, dat alle Vl. Nat. Demokratische krachten samen geroepen worden uit heel Zuid-Vlaanderen om op Zondag 22 April in dichte gelederen naar Aalst te komen.

Ge moogt stellig op ons rekenen. We zullen flink vertegenwoordigd zijn.

Hulde aan het aktivisme.

Drie maal hulde aan Dr Borms!

Met Vl. Nat. klauw,

Jef Meuleman, Kortrijk.

UIT HET ISEGHEMSCHE

Beste Vrienden,

We ontvingen uwe uitnoodiging, en zagen met innig genoegen in ons blad van Zondag l.l. dat heel 't Vlaamsche Land op 22 April te Aalst zal vertegenwoordigd zijn.

We zijn hier ver van Aalst af, en desniettegenstaande meen ik te mogen verzekeren dat honderden Iseghemsche vrienden met ons op dien dag naar Aalst mee komen. Niet alleen Iseghemsche maar vele leden en bestuursleden der afdeelingen van het Vl. Nat. Vakverbond uit onze streek, zullen er willen bijzijn wanneer de eerste vlaggeinhuldiging van een onzer zustersorganisaties wordt gevierd.

Wat dat beteekent?

Als paddestoelen rijzen ze op de Vl. Huizen. 't Vlaamsch Nationalisme is in opmarsch! Van de gedachtenzege naar de zege der dingen.

De eerste Vlaamsch Nationale werkliedenorganisatie huldigt hare vlagge in! Vooraleer we 10 jaar verder zijn hebben honderden afdeelingen haar voorbeeld gevolgd!

Door het Vlaamsch Nationalisme voelt België, t.t.z. de verdrukkende Staat, zich bedreigd. Door de Vl. Nat werkliedenorganisatie wordt ook de Belgische demo(?)kratie bedreigd en in haar de heerschers en machthebbers die teren op de verwording dezer demokratie.

In onze werkliedenvereenigingen vechten we voor de zelfstandigheid van ons volk, en meteen bouwen we de sociale structuur van den Vlaamschen, onzen, Staat.

In dit teeken zullen de Iseghemsche werklieden op 22 April naar Aalst komen om onzen vooruitgang te komen feesten. En die feeste zal 'n aansporing zijn voor de werkbroeders uit andere steden en dorpen van Vlaanderen, om zooals wij, zich los te scheuren van elke inrichting die Belgisch, dat wil zeggen, slecht is, en met ons te werken aan de voltooiing van het dag aan dag sterker wordende Vlaamsch Nationaal Vakverbond.

J. Declercq.

—

Toetredingen uit Nederland

Met zeer veel belangstelling heb ik steeds de werking, de stoere, volhoudende en kranige actie van de Aalstersche vrienden gevolgd en verheug er mij over dat zij weldra ertoe zullen kunnen overgaan het Vlaamsch Huis, nieuwe uiting van doelmatigheid dier werking, in te huldigen.

Dat u deze gebeurtenis, een mijlpaal in de geschiedenis van het Vlaamsch Nationalisme in het Aalstersche, wilt stellen in het teeken van hulde aan het aktivisme, aan Borms en alle verbannen of afgestorven aktivistische leiders is een bewijs te meer hoe u ook inziet dat het aktivisme een noodzakelijkheid geweest isom de Vlaamsche beweging niet alleen bezieling te geven en een ruimer arbeidsveld te verstrekken, maar vooral om haar Vlaamsche fierheid en een ruggegraat te geven. Zeker zullen Dr Borms en de bannelingen het op prijs stellen, dat u die voor u zoo blijde gebeurtenis in dat teeken hebt willen stellen...

K. WATERNAUX,
Sekret. der Vl. Hollandsche Vereenigingen, Rotterdam.

—

De inhuldiging van uw Vlaamsch Huis bewijst dat uw organisatie weer nieuwe uitbreiding heeft gekregen. Wees van harte gelukgewenscht en wees overtuigd dat de uitgewekenen zich alle verheugen in den vooruitgang van het Aalstersche.

Prof. Dr MARCEL MINNAERT, Utrecht.

Naar Aalst op 22 April

Vlaanderen's Economische Ontwikkeling
in het heden

3. — De huidige Vlaamsche nijverheid.

Op 31 December 1900 bedroeg de Vlaamsche bevolking (provinciën Antwerpen, Oost- en West-Vlaanderen, Limburg en arrondissementen Brussel en Leuven) 3.990.551 inwoners op 6.593.548 voor het Rijk, d.i. 59.62 t.h. nagenoeg de twee derden. Het zwaartepunt van den Nederlandschen stam in België ligt in de beide Vlaanderen, zooals dat van het Walenland berust in Henegouwen en Luik. Welnu in het tijdperk 1846-1900 was de algemeene groei der bevolking 54 t.h. dus de helft; die van West- en Oost-Vlaanderen 25.23 en23.83 t.h., een vierde; die van Henegouwen en Luik, 59.92 en 82.44 t.h., meer dan de helft en meer dan drie vierden. Ziedaar de uitslag der crisissen die het Vlaamsche land teisterden in dit vijftigjarig tijdvak, ziedaar anderzijds de gevolgen der opkomst van de moderne nijverheid in het Walenland.

Indiem men de bevolking verdeelt naar het aantal personen die hun bestaan vinden in een der drie groote bedrijvigheidstakken: landbouw, handel en nijverheid (volgens de gegevens der optellingen van 1900 [bevolking], 1895 [landbouw] en 1896 [nijverheid]) dan komt men tot volgenden merkwaardigen uitslag:

Groote bedrijvigheidstakken	Het Rijk	AANTAL PERSONEN IN Vlaamsch-België	Waalsch-België
Landbouw	1,205,000	765,000 of 63.37 t. h.	438,000 of 36.4 3 t. h.
Handel	385,000	218 600 of 56.63 t. h.	167,000 of 43.27 t. h.
Nijverheid	1,130,000	533,000 of 47.17 t. h.	597,000 of 52.83 t. h.

Dit laatste cijfer is niet van aard om den waren toestand te kenschetsen en eischt dus nadere toelichting. Inderdaad er zijn in:

	Het Rijk	Vl. België	W. België
Nijverheidsbazen en ambachtslieden	282,000	157,700	123,300
Beambten en meesterknechts	40,000	12,000	28,000
Fabriekswerklieden	690,000	268,100	421,900
Huiswerklieden	118,000	97,900	20,100

Vlaamsch-België bezit dus vele ambachtslieden, veel kleine nijverheid en huisindustrie. Het aantal fabriekswerklieden (loontrekkenden bij groote zoowel als kleine bazen), de eigenlijke nijverheid, is bijzonder treffend: Vlaamsch-België 38.84 t.h., Waalsch-België 61.16 t.h. Het aantal beambten (technische en andere) is ook merkwaardig.

Afdalend tot de bijzondere bedrijven ondervindt men dat het Walenland in vier groepen het monopolie heeft:

	WERKLIEDEN	ARBEIDSVERMOGEN
Mijnbouw	122 000	135,000 P. K.
Metaalnijverheid	81.000 (op 98,000)	75,000
Steengroeven	35,000	20.000
Glasnijverheid	22 000	13 000
Te zamen:	260,000	243,000

Dit is voor de beweegkracht dezer vier nijverheidsgroepen alleen meer dan de helft van het geheel (voor het heele Rijk, behalve de spoorwegen, 433.000 P.K.).

Als overwegend Vlaamsch kan men slechts noemen de

	WERKLIEDEN	ARBEIDSVERMOGEN
Textielnijverheid	61,000 (op 82,000)	67,000 P. K.
Tabaknijverheid	9.000	500
Te zamen:	70,000	67,500

Deze onloochenbare minderheid van het Vlaamsch gedeelte van het Rijk op nijverheidsgebied komt nog beter uit als men nagaat hoeveel industrieele ondernemingen in Vlaamsch-België gelegen zijn.

Nijverheidsinrichtingen met	IN HET RIJK ondernemingen	IN HET RIJK werklieden	IN VL. BELGI ondernemingen	IN VL. BELGI werklieden
1 tot 20 werklieden	68 300	199.900	10.300	115.000
20 tot 50 »	2.527	75,905	1,218	35.000
50 tot 100 »	931	64,966	430	28,000
100 tot 200 »	652	92,070	250	31,000

Naarmate de ondernemingen meer omvang nemen, telt Vlaamsch- België er in verhouding minder: voor de vier bovengemelde reeksen zijn de percenten 58.05, 48.00, 47.3, 38.3.

Het onderscheid wordt nog merkelijker voor de groote nijverheid. dit is voor de ondernemingen met meer dan 200 werklieden:

PROVINCIËN	ondern.	werklieden
Antwerpen	24	9.927
West Vl.	16	4,387
Oost Vl.	56	26.240
Limburg	1	344
Brabant (Brussel en Leuven)	42	16.000
Te zamen	140	56,898

Het zal dus geen bevreemding wekken dat er op honderd inwoners in den landbouw bedrijvig, gevonden worden: in de provincie Antwerpen 16, Brabant 17 West-Vlaanderen 25 Oost-Vlaanderen 23, Henegouwen 13 en Luik 11; en dat de verhouding voor de nijverheid omgekeerd is. Antwerpen 13 personen in de nijverheid, Brabant 15, West-Vlaanderen 13, Oost-Vlaanderen 16, Henegouwen 24 en Luik 22. Maar deze cijfers zijn nog te gunstig, want in de cijfers voor de Vlaamsche provinciën zijn de talrijke huiswerklieden van Oost- en West-Vlaanderen begrepen. Neemt men enkel het aantal fabriekswerklieden, dan heeft men: Antwerpen 8 nijverheidswerklieden op 100 inwoners, Brabant 9, West-Vlaanderen 4, Oost- Vlaanderen 8, Henegouwen 18 en Luik 17.

In de Waalsche streken zijn de loonen gemiddeld 1.50 fr. hooger voor de mannen, 1 fr. hooger voor de vrouwen. Vlaamsch-België bezit het voorrecht der textielnijverheid, doch dit voorrecht beteekent lage loonen en een dagelijkschen arbeidsduur van 11 uur en half voor den grooten hoop, voor enkele duizenden zelfs 12 uur en voor eenige honderden 13 uur.

Om de beteekenis samen te vatten van deze lange reeks cijfers: Vlaanderen is nog meer «landbouwstaat», het Walenland meer «industriestaat».

In het Rijk 582 ondernemingen met 238.755 werklieden; in Vlaamsch-België 140 met 57.898 werklieden. Dus voor Vlaamsch-België een vierde der ondernemingen en een vijfde der werklieden.

Ziehier overigens de verdeeling der ondernemingen in de Vlaamsche en in de Waalsche provinciën:

PROVINCIËN	ondern.	werklieden
Henegouwen	276	107 816
Luik	129	58,087
Namen	24	9,044
Luxemburg	1	243
Brabant (Nijvel)	12	6 667
Te zamen:	442	181,857

Bij «Excelsior» te Brugge verscheen het bundeltje Novellen.

De Strooptocht
VAN
Kapelaan Hermans

Fraai uitgegeven is dit boekje Novellen van den fijnen verteller die Simons is, een onmisbaar iets voor elke boekerij, voor elken huiskring.

Prijs: 6 fr. Verkrijgbaar in Boekhandel «Volksverheffing», Onderwijsstraat, Aalst. Mits storting van 6,60 fr. op postrekening kostenvrij te huis.

Hier volgt een novelle van de 10 waaruit het werk is samengesteld.

— «Kijk, het sneeuwt!» zei Marten Pens.

— «Dat zat al twee dagen in mijnen rug!» bromde Jakke van Peerken-Tist, en den Dobber, zijn broer, die als een schaduw en een echo was van Jakke, liet er onmiddellijk op volgen: «In den mijnen ook!»

Witte Donderdag: de mannen van Peerken-Tist, kerels als boomen, te samen met dat klein mager springerke van een Marten Pens — de drie verwoedste wildstroopers van 't dorp — hadden, als alle jaren, dien morgen hun Paschen gehouden. Schuw traden ze de kerk uit, trokken den breeden rand van hun stroopershoed diep in de oogen en stapten in de sneeuw.

Een paardenwerk, dat te biechten en ter communie gaan!

Liever een nacht op de heide met de boschwachters op de hielen. Maar een woord is een woord. Goed dat ze door hun belofte aan Kapelaan Hermans maar gebonden waren aan Witten Donderdag en dat Witten Donderdag maar eéns in 't jaar viel.

Op die vrome daad moest hun geweten getracteerd worden.

De laatste jaren hadden ze nog halfkes en dikkoppen kunnen krijgen in de achterkeuken van «Den Moriaan», doch verleden week was Janneke Schoors op heeterdaad betrapt door de commiezen... Dat ze toch in Brussel niet kunnen verdragen dat een arme mensch eens gaarne een kleintje snoept... Nu wisten ze niet goed waarheen.

— «Komt,» zei Marten, «ik heb thuis nog een halve flesch wijwater staan; die gaan we omkantelen».

* * *

Vijf minuten later zaten ze gedrieën bij de flesch in 't hutteke, waar Marten op zijn eentje ongehuwd kluizenaarde, met de Leuvensche buiskachel tusschen de knieën. 't Mocht buiten sneeuwen en weer zijn wat het wilde.

— «Hoe lang is 't nu dat we onzen Paschen houden?» vroeg Jakke, na zijn eerste kleintje te hebben binnengewipt.

— «Ja, hoe lang is dat nu?» echode Den Dobber, terwijl hij met den rug van de hand zijn mond afvaagde.

— «Vijftien jaar — van twee jaar vóór den oorlog».

— «Ik zou Kapelaan Hermans nog eens willen zien».

— «Ik ook».

— «Zou hij soms nog aan ons denken?»

— «Ja, aan ons denken?»

Kapelaan Hermans pastoorde al jaren ergens in den Polder, maar nooit zouden ze hem anders dan «Kapelaan» hebben genoemd. Een man naar hun hart! Die had hun ooit maar één verdriet aangedaan: namelijk toen hij, op jaren reeds, van de parochie wegtrok om elders te gaan pastooren.

— «Juist zoo'n weer toen!» schuddekopte Marten met een stillen glimlach.

—«Ja, vertel dat nog eens, Marten».

— «Toe, Marten».

Het strooperke vaagde zijn mond af, hoestte 'nen keer, en begon:

— «Juist zoo'n weer toen, in de week van Allerheiligen, op een Dondag, 'k weet het nog goed, daags vóór den Eersten Vrijdag; Kapelaan Hermans was naar den «Boschuil» uw vader zaliger gaan bezoeken, die met een pleuris lag...

Nooit zou de kapelaan voorbij mijn deur zijn gegaan zonder zijn neus binnen te steken of zijn pijp eens te stoppen, hier bij de stoof, al zette ik in dien tijd geen voet in de kerk. Dat heet ik gedome 'n mensch! En nooit of jamais zou hij van Zondagmis of Paschen hebben gesproken. Dat was puur uit goedheid, dat stak in dien mensch in...

Hij stoot de deur open en bromt met zijn zware stem: «Marten, ik weet 'nen haas liggen. Midden in 't Broek. Tusschen 't mastenboschke en den elzenkant achter 't Lieve-Vrouwke — bij dien grooten witten berk. Ik heb hem opgejaagd, maar geen nood: die komt terug».

Onze Sus zaliger was dien morgen door de gendarmen gehaald, om twee maanden pensionnaat uit te doen in de Begijnenstraat. Ik zeg: «Mijnheer de Kapelaan, ik meende dezen avond met den lichtbak uit te zetten in gezelschap van mijn broer, dan had ik uwen haas in passant kunnen snappen, maar onze Sus is dezen morgen naar de stad gaan z i t t e n».

Waren zijn volgende woorden van eerst af gemeend, of wilde hij enkel zwanzen, dat durf ik niet slissen. In elk geval, hij vroeg: «Wil i k meegaan, Marten?» — En dat pakte me zoodanig, dat ik antwoordde op den stond: «Mijnheer de Kapelaan, als ge dat doet, houd ik in 't vervolg alle jaren mijnen Paschen». Hij kwam op mij toe met uitgestoken handen: «Ik ben uw man!» zei hij; «om wat uur moet ik present zijn?» — «Half elf, klokslag voor de deur,» zeg ik.

En 's avonds, stipt op 't uur, klopt hij aan. Hij had een ouden groenen kapoot om, dien hij nog alleen aantrok om peren te plukken, zei hij. Kraag recht, geen hoed op, maar een zwarte sjaal rond zijn hoofd gewonden. Van ver leek hij precies een vrouwmensch.

Het sneeuwde zachtjes aan, van die eerste sneeuw die valt gelijk pluimkes, en koud was 't eigenlijk niet. Ik reikte hem den dooven lantaarn over en stapte voorop, langs 't binnenwegeltje hier achter den boschkant. Ik zeg: «Zwijgen, mijnheer de kapelaan, en zooveel mogelijk mijn voetstappen drukken. Straks zult ge wel hooren wat er u te doen en te laten staat».

('t Vervolgt).

Kreeg ik den grijzen winter weg
En goud op woud en akker!
Kreeg ik den meidoorn op de heg,
En uw hart, uw harte wakker.

Want schoon gij staande en gaande
Gij glimlacht als in sluimer: [zijt
Ik wil uw oogen sterk en wijd
En alle heemlen ruimer.

Merk dan hoe hoog de leeuwerik
Nog hooger wil ik dringen, [schiet,
Terwijl in mijn gevleugeld lied,
De zon, de zon zal zingen.

RENÉ DE CLERCQ.

Schoenmagazijn
R. Vandenberghe-Bourgeois
Marktstraat 17, ISEGHEM

Groote keus van mans- en vrouwschoenen 30 t. h. goedkooper dan de konkurentie.

—

Ook verkrijgbaar aan de voordeeligste prijzen: kinderschoenen, pantoffels, schoenkreem der beste merken.

Dweils, borstels, zeemvellen, sponsen en alle kuischgerief.

Het huis gelast zich met herstellingen.

ECZEMA

huiduitslag, roode vlekken, jeukingen, springende handen, haarworm bij kinderen, genezen door het gebruik van

Cadeline-zeep

Te koop in alle apotheken.
ISEGHEM: Apotheek LALEMAN.

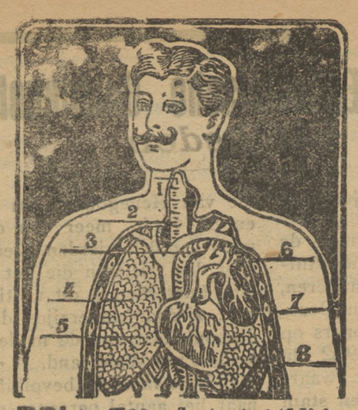

Belangrijk bericht !

Gij allen die min of meer onderhevig zijt aan borstkwalen : Bronchiet, Griep Asthma, Keelontsteking, Hoesten, Kuchen en Fluimen, indien gij tot hiertoe alles beproefd hebt zonder afdoend effekt te bekomen, indien gij hopeloos zijt en mismoedig, vergeet niet dat er een middel is dat sinds 50 jaren duizenden en duizenden hopelooze gevallen genezen heeft. Neemt ook dit middel :

Borstbalsem Martin Toms, Resina zalf, Microbenpillen

Volgt de volledige behandeling voor zes weken waarvan het regelmatig gebruik de diepst ingewortelde borstziekten uitroeit en geneest, en aldus 't best voorbehoedmiddel is tegen de tering en 't zekere geneesmiddel van **ASTHMA**

Schrijft om inlichtingen aan **MARTIN TOMS**, Apotheker-Specialist, 112, Wetstraat, Brussel of wendt U rechtstreeks tot uw apotheker die U het gevraagde zal bezorgen.

PRIJZEN : Zonder Zalf 17,50 fr., met Zalf 25 fr., Microbenpillen 12,50 fr., Maagdrank 20 fr., Behandeling voor 18 dagen 85 fr., Serie van 6 weken 185 fr.

BLOEDTHEE

OVERTREFT PILLEN, POEDERS EN CACHETTEN

voor het zuiveren van 't bloed

GENEEST ALLERBEST EN OP RADIKALE WIJZE :
uislag, puisten, speen, gemis aan eetlust, verstopping, draaiingen, gal, slijmen, enz.

IN ALLE GOEDE APOTHEKEN OF RECHTSTREEKS BIJ DEN UITVINDER

Apotheker Vandenbussche

49, RIJSELSTRAAT, 49, MEENEN

Prijs 4,50 frank *Prijs 4,50 frank* *Prijs 4,50 frank*

Het Oud Bier der is gekend voor

Brouwerij "De Arend,,

't gezondste, klockste, aangenaamste

A. Louwaege-Verstraete, Cortemarck

In den Zilveren Vos

Alles aan zeer voordeelige prijzen

Onmogelijke concurentie
Verzorgd werk
Trouwe bediening

GEZUSTERS STROBBE

Gentstraat, 57, Iseghem

Overgroote keus van alle slach van Pelsen en vellen mantels.

SCHUNKS
OPOSSUMSCHUNKS
MARTERS
VOSSEN
VELLEN OM TE GARNIEREN

Leest aandachtig !

Voor uwe elektrische inrichtingen van drijfkracht, verlichting, verwarming, bellen, telefoon en radioinstellingen, wendt u tot 't huis

HENRI SIMOENS-SCHACHT
HONDSTRAAT, 14 ISEGHEM

Aankoop, verkoop en huur van nieuwe en okasie motors.

Alle herstellingen Spoedige uitvoering
Inlichtingen en beschrijvingen zonder verbintenis
Voordeelige prijzen

ZANNEKIN

DUBBEL BLOND BIER
gezond, kloek natuurlijk

Brouwerij St Louis
L. VERLENDE LOO

Alleenverkoop voor Iseghem en omliggende :
S.M. VLAAMSCH HUIS, ISEGHEM

Allergunstigste prijzen voor herbergiers en koffiehuizen

Neringdoeners, zoekt uw profijt!!

De schoonste kinders....
zijn deze die dagelijks
gepoederd worden met

DULCIOR POEIER

Te kooop in alle goede Apotheken.
DE DOOS 1,50 FR.

Leest en verspreidt

De Mandelgalm

Katholiek-Vlaamsch-Nationaal Weekblad voor Iseghem en Omliggende

---

DE VALLENDE ZIEKTEN !

EEN ENKEL GENEESMIDDEL zult gij vinden dat doelmatig is tegen deze wreede kwaal

HET IS DE **Poeder Epilepsia**

Prijs : 20 frank

die van af den eersten dag de aanvallen tegenhoudt — de genezing brengt aan allen die het goed gebruiken en nooit of nooit schadelijk is

Menigvuldige getuigschriften van genezing zelfs van gevallen die reeds meer dan 20 jaar duurden.

Te koop in alle goede apotheken of rechtstreeks bij den bereider

Apotheker Vandenbussche - Meenen

Volledige tekst met beschrijving, uitleg en behandeling der Vallende Ziekten wordt overal GRATIS gezonden op aanvraag.

MONO POEDERS

Onfeilbaar geneesmiddel tegen :
Hoofd- en Schele Hoofdpijn, Zenuwlijden, Hevige Tandpijn, Rheumatiek, Grippe

WAAROM ?

zijn de MONO POEDERS verkieslijk dan alle anders produkten van gelijken aard ?

OMDAT

zij onmiddelijk de hevige pijnen stillen.
zij altijd genezen daar waar alle andere geneesmiddelen mislukt hebben.
zij de maag nooit vermoeien.
zij door meestal de voornaamste geneesheeren voorgeschreven worden, om hunne menigvuldige genezingen, zelfs in de hardnekkigste gevallen.
zij, dank aan hunnen aangenamen smaak, door de moeilijkste personen gemakkelijk ingenomen worden.
zij in geen cachetten zijn, en dus door de teerderste magen verdragen worden.

TE KOOP IN ALLE GOEDE APOTHEKEN **12 pakjes 4,50 fr.**
in doozen van : **25 pakjes 8,00 fr.**

SUIKERBAKKERIJ

Alberic Debruyne-Devolder
Rousselarestraat, 18, ISEGHEM

Artikelen voor St Niklaas, Paaschartikelen en Nieuwjaarsgeschenken.

Kruidenierswaren

Conserven, Specerijen, Chocolade, Dessert, Biscuits, Pralines, Fondants, Suikers, Doopsuikers, Chocolade in reepen en in pakken.
Groote keus van Spekken, escence, acidulé, forré.
Eierkleursel voor broodbakkers.

In 't groot SUIKERHANDEL In 't klein

Bijzondere Prijzen voor Voortverkoopers

PIANOS

B. Van Hyfte
Gent, Nederkouter, 32 Gent
(dicht bij het Paleis van Justitie)

Oudste fabriek van België en ook de goedkoopste.
Altijd keus van 100 tot 150 pianos.

TE VERKRIJGEN
in alle Iseghemsche Apotheken

FAMILIEZIEKEBOND VOLKSBELANG

VLAAMSCH HUIS ISEGHEM

Verzekert tegen Ziekte
Invaliditeit
X-stralen
Opereratie
Geboorte
Sterfte

En telt reeds meer dan 2000 leden.
WEES OOK VOORUITZIENDE !

Alle ware Vlamingen abonneeren zich op ons blad

Drukkerij « Volksverheffing » Aalst.
Onderwijsstraat, 14.

MUZIEK

HUIS

A. Van Hee-Fonteyne
Brugstraat, 17 Iseghem

Groote keus van Phono's (spreekmachienen) en platen (disques) van alle merken alsook allerhande muziekinstrumenten, zooals Harmonicas, Violen, Mandolinen enz.
—: Alletoebehoorten :—

Liefhebbers

VAN SCHOONE BOEKEN.

In den Boekhandel « Volksverheffing » te Aalst, Onderwijsstraat, 14, zijn de volgende boekwerken te verkrijgen :

Van den geestigen schrijver FELIX TIMMERMANS :

	Ingen.	Geb.
1. Pallieter, 8e form,	fr. 22,—	30,—
2. Schemeringen van den dood	18,—	30,—
3. Boudewijn	36,—	46,50
4 De zeer schoone uren van Jufvr. Symforosa Begijntje		15,—
5. Het Kindeken Jezus in Vlaanderen	22,—	30,—
6. Uit mijn rommelkas rond het ontstaan van Pallieter en Kindeken Jezus		15,—
7. Anne-Marie	22,—	30,—
8. Driekoningen Tryptiek	12,—	15.—
9. De Pastooruit den bloeienden wijngaard	22,—	30,—
10. Het Keerseken in de Lantaarn	22,—	30,—
11. Naar waar de Appelcie nen groeien	30,—	39,—
12 Schoon Lier	30,—	39,—
13. Mijnheer Pirroen	12,—	15,—
14. En Waar de Ster bleef Stille Staan	12,—	15,—
15. Leontientje	12,—	15,—

Bij afname van de geheele verzameling is de prijs van de 15 deelen, ingenaaid 250 fr., gebonden 370.

Om deze boeken, benevens vele andere te ontvangen, hoeve men slechts het bedrag ervan, plus 0 60 fr. voor verzendingskosten, met de aanvraag naar het bureel te sturen.

Hebt gij pijnen in de lenden ?
Kunt gij moeilijk of pijnlijk uw water maken ?
Is uw water troebel of te sterk gekleurd ?
Lijdt gij aan jicht, heup- of lendenjicht ?
Zijt gij door Rheumatiek gekweld ?
Zijn uwe voeten gezwollen ?
Is geheel uw lichaam ontsteld door een vuilen brand ?

? ? ?

Dit alles zijn de zekere kenteekens dat uwe **Nieren, Blaas of Lever** *ziekelijk zijn en gij zoohaast mogelijk uw toevlucht moet nemen tot eene ernstige en nauwkeurige behandeling met*

Dalila Pillen

EN

Samsom's Oliebalsem

Ontelbare getuigschriften van genezingen, bekomen door het gebruik van deze wondere geneesmiddelen, zijn het beste bewijs dat zij alleen in staat zijn bovengemelde ziekten spoedig en volledig te genezen.

VERKRIJGBAAR IN ALLE GOEDE APOTHEKEN :

GOEDE WAAR PRIJST ZICH ZELF

Voor uwe

Stoven, Kachels en Gasvuren

wendt u tot

Germ. Ghekiere-Duyck
Roeselaerestr. 88, Iseghem

Magazijn van verlakt, aluminium en genikeleerd keukengerief, waschkuipen in galvanisé, kinderbaden, waschfournoizen. — Groote kens van verlakte menagerestoven van de beste merken en buizestoven in eigen werkhuis gemaakt.

Gazinrichtingen Zink & Loodwerk
Spoedige bediening Matige prijzen

Fotografen Encadreurs
Kunstschilders

Probeert eens

met de produkten van

La Riga Sabenca

Vaartstr. 2, Roeselare

voor uwe kaderlijsten en kaders

Eene schoone voorraad in alle slach steeds voorhanden

VOOR UW

Schilder- & Behangpapier

WENDT U TOT HET HUIS

J. LEFEVERE-HUYSENTRUYT
Roeselaerestraat, 168, Iseghem

Magazijn van kleuren en vernissen.
Groote keus van sponsen en zeemvellen, matten, tapijten, traploopers en karpetten

Trouwe bediening Lage prijzen

Laat uwe Geldzaken verzorgen door de

Fondsenbank

Naamlooze Vennootschap

MAATSCHAPPELIJKE ZETEL
WETSTRAAT, 84 BRUSSEL

Bijbanken : Antwerpen & Kortrijk

Agentschappen :
Brugge, Crombeke, Poperinghe, Harelbeke, Moeskroen, Thielt.

Fondsenbank maakt deel uit van de groep Fondsenbank-Handelsbank-Noordstar.

Kapitaal en Reserven : 50.000.000 frank

BIJHUIS TE ISEGHEM
ROESELAERESTRAAT, 28

WAAROM ?...

Waarom hoesten als BORSTPILLEN LALEMAN U radikaal genezen ?
Waarom koorst of tandpijn lijden als CACHETTEN KEPHIL die doen verdwijnen ?
Waarom uwe kinderen niet vrijwaren tegen borstziekten als DROSELS BORSTBALSEM der *apotheek Laleman* daartoe de geschikte middel is ?
Waarom zelf ziek of zuchtig zijn als U ter *apotheek Laleman* alles kunt verkrijgen om U gezond te maken ?

DUS VOOR ALLES NAAR DE

Apotheek Florent Laleman
Brugstraat, 2 Iseghem
(bij de Gendarmerie)

Men draagt ten huize *Telefoon 63*

KORTRIJKSCHE BOUW- EN HYPOTHEEKKAS

BUREEL :
Groote Markt, 1, Kortrijk
Spreekdraad 382. Spreekdraad 382.

Kantoor open alle werkdagen van 9 tot 12 en van 2 tot 5 uur.

ALLERHANDE INLICHTINGEN
over 't koopen, verkoopen van gronden en huizen, over 't overnemen van pachthoeven in Frankrijk.
OPMAKEN VAN PLANS EN BESTEKKEN voor 't bouwen van huizen, villa's, fabrieken, enz.
— ALLERHANDE VERZEKERINGEN —
Brand - Leven - Ongevallen
GELDLEENINGEN
op vaste eigendommen aan de meest voordeelige voorwaarden.

PECTOIDS

Overtreffen alle andere zwarte pillekens tegen den hoest !

ZIJ KOSTEN ENKEL 4 FRANK !
UW APOTHEKER HEEFT ER !

Pectoïds geven U voortdurend een klare stem, een frissche mond, een aangename adem.

ZORG DAT GIJ ALTIJD UW DOOS OP ZAK HEBT